

บทที่ 4

ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นโยบาย มาตรการและงบประมาณของรัฐในการส่งเสริม การท่องเที่ยวในอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

4.1 ความหมายของการท่องเที่ยวและรูปแบบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้อธิบายความหมายของ “การท่องเที่ยว” (TOURISM) ไว้ว่า การท่องเที่ยวประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
2. การเดินทางด้วยความสมัครใจ
3. การเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้

รูปแบบของการท่องเที่ยวสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

4.1.1 การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism)

สำหรับประเทศไทยเดิมจำนวนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาจาก
นักท่องเที่ยวภายในประเทศ รัฐบาลเกือบทุกประเทศพยายามสนับสนุนให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
ภายในประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ประเทศเสียเปรียบดูดการท่องเที่ยว ไม่ให้เงินตรา¹
ของประเทศรั่วไหล ในทางเศรษฐศาสตร์เรียกการกระทำอย่างนี้ว่า การทดแทนการนำเข้า (Import
Substitution)

4.1.2 การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism)

การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศนั้นบว่าเป็นการหารายได้เข้าประเทศที่
สำคัญอย่างยิ่งของหลายประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา ประเทศเหล่านี้ต้องพึ่งพาราย
ได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักรวมถึงประเทศไทยของเราด้วย รายได้จากการท่องเที่ยวจะช่วย
ยกฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศและช่วยเพิ่มระดับความอุดมคุณภาพให้กับประชาชน ช่วยให้มีการ
กระจายรายได้ไปยังชนกลุ่มล่างได้เป็นอย่างดี เพราะงานบริการในด้านการท่องเที่ยวต้องใช้
บุคลากรเป็นจำนวนมาก

4.2 ความหมายและองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism)

การท่องเที่ยวนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการที่มีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบธรรมชาติอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542)

Department of Tourism ประเทศไทย อ้างนำแนวความคิดของการท่องเที่ยวนิเวศ มาเป็นกลยุทธ์การท่องเที่ยวของรัฐควินส์แลนด์ โดยมีหลักสำคัญ 5 ประการซึ่งเป็นพื้นฐานของการท่องเที่ยวนิเวศ คือ

1. ความยั่งยืน
2. องค์ประกอบสำคัญทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง
3. ปัจจัยทางด้านการศึกษาและการสื่อความหมาย
(ความรู้ด้านการท่องเที่ยวนิเวศ)
4. การมีส่วนร่วมหรือได้รับประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น
5. ความพึงพอใจของผู้บริโภค (นักท่องเที่ยว)

นิยามของการท่องเที่ยวนิเวศที่นำมาใช้สำหรับ Queensland Eco-tourism Strategy คือ “การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ที่มุ่งเน้นสิ่งดีๆ คุณภาพดีๆ ให้กับธรรมชาติรวมทั้งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง อันจะให้ทั้งการศึกษาเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวและการอึดประโยชน์แก่ชุมชนปลายทางเจ้าของพื้นที่”

1. ความยั่งยืน (Sustainability)

ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ ได้รับการยอมรับจากนานาประเทศแห่งชาติ และแห่งรัฐว่าเป็นคุณูปนิยมนำไปสู่หลักการจัดการกิจกรรมของมนุษย์ การท่องเที่ยวนิเวศ คือการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเชิงนิเวศ ซึ่งดำเนินในสภาพแวดล้อมธรรมชาติ แรงกระดับด้านการท่องเที่ยวนิเวศในรัฐควินส์แลนด์ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านการท่องเที่ยวของรัฐ รวมทั้งเพิ่มปริมาณผลผลิต โดยไม่เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งช่วยเก็บกู้และลดอุบัติเหตุ การท่องเที่ยวไว้ นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเชื่อมั่นว่า รูปแบบ สถานที่ และระดับของการท่องเที่ยวนิเวศที่ใช้จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ธรรมชาติของรัฐควินส์แลนด์

2. องค์ประกอบสำคัญทางธรรมชาติ (Significant Natural Components)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อาศัยรากฐานจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยมุ่งเน้นลักษณะเด่นทางชีววิทยา กายภาพ และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ นอกจากนี้ยังอาจรวมถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินับเป็นปัจจัยหลักในการวางแผนพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. ปัจจัยทางด้านการศึกษาและการสื่อความหมาย (Education and Interpretation)

การศึกษาและการสื่อความหมายด้านสภาพแวดล้อม นับเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเสริมประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสำนึกรัก และความชื่นชมต่อสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ หากขยายวงกว้างออกไปการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน่าจะนำไปสู่การปฏิบัติเชิงบวกเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยช่วยเพิ่มพูนจิตสำนึกรักของการอนุรักษ์

ความรู้ที่ได้จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถโน้มน้าวพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวให้รักและห่วงใยในธรรมชาติ และช่วยให้กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติคงอยู่ต่อไปอีกนาน การศึกษายังเป็นประโยชน์สามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการแหล่งธรรมชาติ

การสื่อความหมาย (Interpretation) ช่วยให้นักท่องเที่ยวมองเห็นภาพรวมของสภาพแวดล้อม โดยชี้ให้เห็นถึงคุณค่าทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งประเด็นอื่นๆ เช่น การจัดการทรัพยากร

4. ชุมชนท้องถิ่น (Local Communities)

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ไม่เพียงก่อประโยชน์แก่ชุมชนและสภาพแวดล้อม แต่ยังสามารถปรับปรุงคุณภาพด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งจัดเตรียมข้อมูลความรู้ การบริการ เครื่องอำนวยความสะดวก ความสะอาด และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างรายได้สำหรับการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากร นอกเหนือไปจากผลประโยชน์ทางด้านสังคมและวัฒนธรรม

5. ความพึงพอใจของผู้บริโภค (นักท่องเที่ยว) (User/Visitor Satisfaction)

ความพึงพอใจของผู้มาเยือนที่ได้สัมผัสถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินอุดสาಹกรรมการท่องเที่ยวแบบนี้ ในระยะยาวข้อมูลของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรจะถูกต้อง โดยกำหนดมาตรฐานอย่างมากที่จะช่วยในการท่องเที่ยวเชิงตามความเหมาะสมที่ปรากฏอยู่ ประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวควรเท่าเทียม หรือเกินกว่า

ความคาดหวังจริงๆ ของพวกรา ภารนิริการและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้คนที่ควรเป็นรองการอนุรักษ์และปกป้องสิ่งที่พวกรามาเยือน”

4.3 ข้อมูลพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) ของอ่าวนอกอุ้ม ulus จังหวัดตาก

4.3.1 ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

อุ้ม ulus ห่างจากตัวจังหวัดตากประมาณ 254 กิโลเมตร มีชายแดนติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ อุ้ม ulus เป็นอ่าวนอกที่มีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ด้วยเนื้อที่ประมาณ 1,572,281 ไร่ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2540:5-232 – 5-260) เดิมนี้ชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาได้มีคนไทยภาคเหนืออพยพเข้ามาอยู่มากขึ้นจนเป็นชุมชนใหญ่ อุ้ม ulus เดิมเป็นเมืองหน้าค่ายของคนกะเหรี่ยงและวันต่อไปยังคงเป็นชุมชนชาวกะเหรี่ยง แต่เดิมที่นี่เป็นจุดตรวจหนังสือเดินทางชาวพม่าที่เข้ามาค้าขายในเขตแดนไทย โดยชาวพม่าที่เดินทางรอบแรมในป่าสมัยนี้จะนำอา鄂กระหนังสือเดินทางใส่ไว้ในกระเป๋าไม่ให้มีฝาปิดเพื่อป้องกันฝนและการถูกข้าครະหว่างเดินทาง เมื่อถึงจุดตรวจที่อุ้ม ulus ก็จะเปิดกระเป๋าไม่ให้นำเอกสารให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและประทับตรา อา鄂สารที่ว่านี้เรียกเป็นภาษากะเหรี่ยงว่า “อุ้ม ulus” ต่อมาได้เพิ่มเป็น “อุ้ม ulus” ซึ่งเป็นชื่อของอ่าวนอกอุ้ม ulus ในปัจจุบัน

ภาพที่ 4.1 : กระบวนการอุ้ม ulus

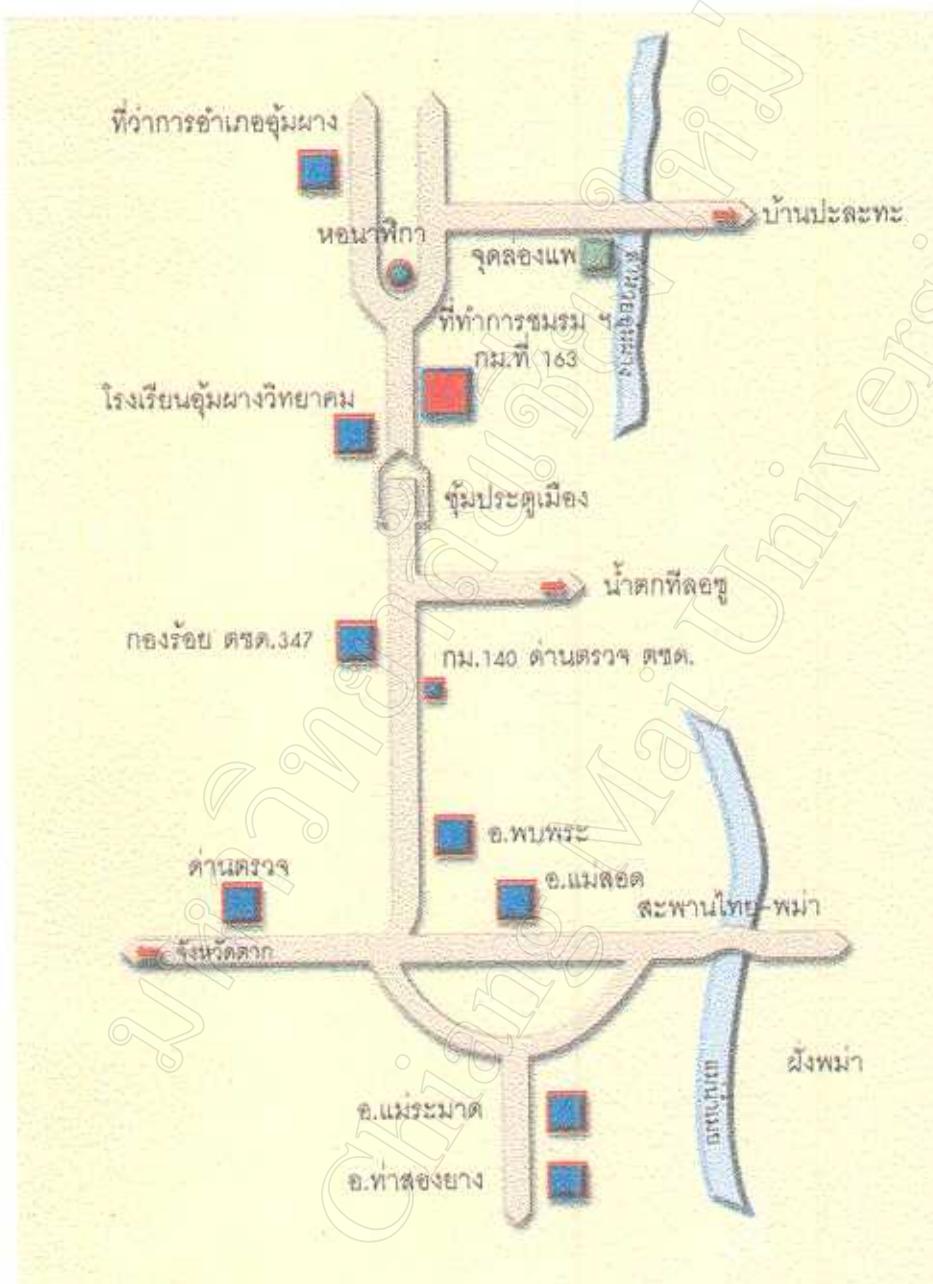

การเดินทางใช้ทางหลวงหมายเลข 105 (ตาก-แม่สอด) ลิ่งข่านกอแม่สอด แยกซ้ายมือตามทางหลวงหมายเลข 1090 (แม่สอด-อุ่มพาง) เส้นทางคดเคี้ยวสลับซับซ้อน 1,219 กิโลเมตรตามที่ออกขาดจนนั่งชัก ผ่านเป็นขาที่มีทัศนียภาพสวยงาม ใช้เวลาเดินทางประมาณ 4-5 ชั่วโมง

ภาพที่ 4.2 : แผนที่แสดงเส้นทางการเดินทางไปอำเภออุ่มพาง จังหวัดตาก

ภาพที่ 4.3 : แผนที่แสดงเส้นทางการเดินทางภายในอำเภออุ่นพาง จังหวัดตาก

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

- กะหรี่งบ้านปะทะทะ เป็นหมู่บ้านกะหรี่งที่เก่าแก่ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำแม่กลอง ชาวกะหรี่งในหมู่บ้านยังคงแต่งตัวแบบวัฒนธรรมดั้งเดิมเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มีการทอผ้าใช้เงื่อนในหมู่บ้าน ชาวบ้านจะเดียงซ้างไว้เป็นพาหนะ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่

- กะหรี่งทิโพธิ เป็นหมู่บ้านกะหรี่งที่ยังไม่มีทางรถยนต์เข้าถึง การเดินทางต้องเดินเท้าหรือนั่งช้าง มีวัฒนธรรมดั้งเดิมที่คงงาม สร้างที่พักอาศัยแบบเรียบง่ายหลังคามุงด้วยวัสดุธรรมชาติ เช่น ในไม้และปีกไม้ หมู่บ้านอยู่ในป่าลึกท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม การดำเนินชีวิตของชาวบ้านจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเดียงซ้างไว้เป็นพาหนะ

- กะหรี่งถ้ำโยเลตองคุ เป็นหมู่บ้านกะหรี่งที่นับถือพระถ้ำ ซึ่งมีประเพณีที่แตกต่างจากชาวกะหรี่งทั่วๆ ไป งานที่สำคัญคือการจุดไฟบูชาอาจารย์พระถ้ำในเดือนธันวาคมของทุกปี ในสำนักพระถ้ำมีสิ่งสำคัญเป็นที่การพนับถือของชาวเลตองคุ คือ งาช้างโบราณที่มีอายุกว่า 400 ปี น้ำกกว่า 40 กิโลกรัม แกะสลักเป็นรูปพระพุทธเจ้าในสมัยโบราณ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเยี่ยมชมหมู่บ้านกะหรี่งเลตองคุ กรุณาติดต่อสอบถามและขออนุญาตได้ที่กองร้อย ตำรวจนครเวณ ชายแดน ที่ 347 โทรศัพท์ (053) 561008 ไม่แนะนำให้เดินทางเอง

- บ้านโนราณ อุ้มผางเป็นชุมชนเล็กๆ มีวัฒนธรรมการดำรงชีวิตเป็นแบบฉบับของตนเอง มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ลักษณะการสร้างบ้านเรือนส่วนใหญ่เป็นบ้านไม้ชั้นเดียว หลังคามุงด้วยวัสดุห้องถัง เช่น ใบตองตึง แป้นเกล็ดไม้ และกระเบื้องดินเผา มีบันไดขึ้นด้านหน้า ชานบ้าน มีม้านั่งขนาดบ่อระเบียง รัวบ้านทำด้วยปีกไม้คุกຄุมคลื่นกับตัวบ้าน หากนักท่องเที่ยวประสงค์จะชมบ้านโนราณให้สังเกตป้าย “บ้านโนราณ Umphang Folk House”

แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

- ดอยหัวหมด อยู่ในเขตอำเภออุ้มผาง ลักษณะเป็นเทือกเขาวยาวยลายลูกติดต่อกัน บนเขายังไม่มีต้นไม้ใหญ่ขึ้น แต่จะมีลักษณะคล้ายต้นหญ้าเตี้ยๆ ขึ้นอยู่ทั่วไปรวมทั้งมีโขดหินเป็นระยะๆ มองจากด้านล่างขึ้นไปจะเห็นเหมือนพระสีเขียวแซมด้วยโขดหิน ต้นไม้ และดอกไม้ หากขึ้นไปบนยอดเขาจะมองเห็นบ้านอุ้มผางและทิวเขาสลับซับซ้อน โดยรอบ ทิวทัศน์สวยงามมาก แนะนำที่จะถูพรະอาทิตย์ขึ้นและทะเลหมอกในยามเช้า ถูพรະอาทิตย์ตกในยามเย็น การเดินทางไปดอยหัวหมดใช้เส้นทางอุ้มผาง-บ้านปะทะทะ ประมาณ 10 กิโลเมตร

- ถ้ำตะ ໂຄສະນີ ອູ້ໃນເບດໜູ່ບ້ານແມ່ກລອງໄໝມ່ ອອກຈາກອຸ້ນພາງໃຫ້ເສັ້ນທາງສາຍອຸ້ນພາງ-ແມ່ກລອງໄໝມ່ ລົງກິໂລມືຕຣີ 7 ມີທາງເລື້ອງ ເລື່ວໜ້າຍເຂົ້າໄປອຶກປະມາມ 1 ກິໂລມືຕຣີ ລົງບົຣົວເນຫັດດໍາລັກພະຄຳມີທາງເດີນລົງໄປເປັນຫັ້ນໆ ຂັ້ງໃນຈະມີທາງແຍກຫາຍາທາງ ເປັນຄຳນາດໃຫຍ່ ເພດານຄຳສູງທາງເດີນກວ້າງຂວາງໄມ່ມີກົ່ນອັນ ອາກາດໂປ່ງ ມີທິນອກຫີນຍ້ອຍສາຍງານ ຄວາມລຶກຂອງຄຳປະມາມ 3 ກິໂລມືຕຣີ

- ນ້ຳຕົກທີລອເຮ ເປັນນ້ຳຕົກທີ່ອູ້ບຸນໂຕຮັກພາ ລັກພະເປັນເພິງພາດຄໍາຢືນນ້ຳແມ່ກລອງໂດຍມີລຳນ້ຳສາຍໃຫຍ່ໄຫລຜ່ານ ມີຫັດສູງຂັ້ນ ຕກຄອງສູ່ລຳນ້ຳແມ່ກລອງ ສູງປະມາມ 80 ເມືຕຣ ທ່າມກລາງທຽມຈາດທີ່ສາຍງານ ອູ້ໃນເບດໜູ່ບ້ານຮູ້ສັຕິວປ້າຖຸໃຫຍ່ເຮົວຝ່າງຕະວັນອອກ ການເດີນທາງຕ້ອງລ່ອງເຮືອຍາງຈາກໜູ້ບ້ານກະເໜີຍປະລະທະ ໃຊ້ເວລາເດີນທາງປະມາມ 2 ວັນ ຈຶ່ງເໝາະສໍາຫັນນັກທ່ອງທີ່ຍ່າທີ່ຂອບເດີນທາງລັກພະພຈ່າຍກັບແລະສຶກຍາຮຽມຈາດ

- ນ້ຳຕົກເໜປະລະ ຕັ້ງອູ້ໃນເບດໜູ່ບ້ານເໜປະລະ ດຳນົກແມ່ລະມັງ ຂໍາເກອງອຸ້ນພາງ ມີຫັດສູງຂັ້ນ ບ້ານກະເໜີຍປະລະທະປະມາມ 3 ກິໂລມືຕຣີ ເປັນນ້ຳຕົກເຫີນປຸ່ນທີ່ໄຫລດົດຫລັ້ນເປັນຫັ້ນໆ ກວ້າງປະມາມ 10 ເມືຕຣ ສູງ 50 ເມືຕຣ ກະແສນ້ຳທີ່ຕກຈາກໜັດພາຈະກະທບໂຫດທິນແຕກກະຈາຍນອງຄູກຄໍາຍກັນເມີນສຶກສາວປົກລຸ່ມທີ່ວົບບົຣົວ ສາຍງານນາກ

- ນ້ຳຕົກທີລອຈ່ອ ມີຫັດສູງຂັ້ນ ມີຫັດສູງຂັ້ນ ດຳນົກແມ່ລະມັງ ຂໍາເກອງອຸ້ນພາງ-ບ້ານປະລະທະ ລົງທາງແຍກຂວາມອຶກ 1 ກິໂລມືຕຣີ ຈະພົບນ້ຳຕົກຫັ້ນແຮກສູງປະມາມ 80 ເມືຕຣ ຫັ້ນທີ່ 2 ໄຫລາກໜັດພາສູງຂັ້ນຕກຄອງສູ່ແນ້ຳແມ່ກລອງ ສາຍນ້ຳແຕກກະຈາຍເປັນຝອຍຄູ່ເມືອນສາຍຝຳ ທໍາໄໝບົຣົວໂດຍຮອບໄດ້ຮັບຄວາມຫຸ່ນຫົ່ນ ມີພື້ນປະເກາມອສແລະຕະໄກຣ້ນ້ຳເຊື້ອປົກລຸ່ມເບີຍຈະອຸ້ນຕລອດທັງປີ

- ນ້ຳຕົກທີລອໜູ້ ຄໍາວ່າທີລອໜູ້ເປັນກາຍາກະເໜີຍແປລ່ວໜ້າຕົກດໍາ ຕັ້ງອູ້ໃນເບດໜູ່ພັນຮູ້ສັຕິວປ້າຖຸອຸ້ນພາງ ລັກພະເປັນນ້ຳຕົກເຫີນປຸ່ນນາດໃຫຍ່ ຕັ້ງອູ້ບຸນຄວາມສູງຈະກະດັບນ້ຳທະເລ 900 ເມືຕຣ ເກີດຈາກລໍາຫັວຍກຳລົ້ອທ້ອ ດຳນ້ຳທີ່ສາຍຕົກສູ່ໜັດພາສູງຂັ້ນ ມີນ້ຳໄຫລດົດຫລັ້ນທັງປີ ກວ້າງຂອງນ້ຳຕົກປະມາມ 500 ເມືຕຣ ໄຫລດົດຫລັ້ນເປັນຫັ້ນໆ ສູງປະມາມ 300 ເມືຕຣ ແວດລ້ອມໄປດ້ວຍປ້າດຈົບທີ່ອຸດົມສົມບູຮົණ ເປັນນ້ຳຕົກທີ່ມີຄວາມສາຍງານຕົດອັນດັນ 1 ໃນ 6 ຂອງໂລກແລະສາຍງານທີ່ສຸດໃນປະເທດໄທ

ຈາກສົກລົງພົບວ່າ ຕັ້ງແຕ່ປີປ.ສ.2534-2538 ນັກທ່ອງທີ່ຍ່າທີ່ໃຫ້ບົຣົວລ່ອງແພແນ້ຳແມ່ກລອງເພື່ອເຂົ້າເບດໜູ່ພັນຮູ້ສັຕິວປ້າຖຸອຸ້ນພາງແລະໝາຍນ້ຳຕົກທີ່ລອໜູ້ມີຈຳນວນເພີ່ມເຊື້ອທຸກປີ ໂດຍມີຈຳນວນທີ່ເພີ່ມເຊື້ອໃນແຕ່ລະປີປະມາມຮ້ອຍລະ 50 ຂອງຈຳນວນນັກທ່ອງທີ່ຍ່າທີ່ຜ່ານນາ ດັ່ງສົກລົງປີປ.ສ.2534-2537 ມີຈຳນວນນັກທ່ອງທີ່ຍ່າຕາມຄຳດັບດັນນີ້ 5,338 ດາວ, 8,092 ດາວ, 13,273 ດາວ, 17,922 ດາວ, ໃນປີປ.ສ.2538 ມີຈຳນວນນັກທ່ອງທີ່ຍ່າລົດລົງເລື່ອນ້ອຍ ໂດຍມີຈຳນວນ 12,000 ດາວ ຈາກປົມາພັນນັກທ່ອງທີ່ເດີນທາງເຂົ້າ

มาท่องเที่ยวในอุ่นผาง ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และเกิดการกระจายรายได้ไปสู่คนในห้องถินที่ให้บริการท่องเที่ยว อาทิ ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ผู้ประกอบการที่พักแรม บริการรถเช่า บริการร้านอาหาร มัคคุเทศก์ พนักงานต่อแพ ความชี้แจง พนักงานขับรถสองแถว เป็นต้น การท่องเที่ยวทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น อย่างไรก็ตามปริมาณการท่องเที่ยวที่มีมากกว่าความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ได้สร้างผลกระทบของปัญหาให้เกิดขึ้นกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามมา ดังต่อไปนี้

1. ในฤดูกาลท่องเที่ยว (ตั้งแต่เดือนตุลาคม จนถึง เดือนเมษายน) มีปริมาณนักท่องเที่ยวมากเกินกว่าความสามารถของพื้นที่จะรองรับได้ ทำให้เกิดสภาพความแออัด ไม่เป็นระเบียบในการพักแรมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ่นผาง
2. เกิดชนบทสิ่งปฏิกูลจำนวนมากในพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ่นผาง และตามลำน้ำแม่กลอง
3. เกิดความเสื่อมโทรมของสภาพธรรมชาติในพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ่นผาง
4. ไม่มีการควบคุมการตัดต้นไม้ทำแพ ให้อบูในปริมาณที่เหมาะสมกับการปลูกทดแทน
5. แพที่มาถึงจุดหมายปลายทางแล้ว เช่น ท่าทราย พาเดือด ถูกทิ้งไว้เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดขยะจำนวนมากและทำลายทัศนียภาพ
6. ช่วงที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาก ผู้ประกอบการเพนากรายมีบุคลากรในการดูแลเพียงกัด จึงใช้ผู้ไม่ชำนาญในการดูแล ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวได้
7. การเดินทางมาล่องแพของนักท่องเที่ยวบ้างไม่มีมาตรการควบคุม
8. การสื่อความหมายและการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวบ้างไม่มีการทำงานอย่างเป็นระบบและทั่วถึง ทำให้นักท่องเที่ยวจำนวนมากขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดจิตสำนึกในการท่องเที่ยว

4.3.2 นโยบาย มาตรการ และงบประมาณของรัฐ ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภออุ่นผาง จังหวัดตาก

1. การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว

การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาทางการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.) ได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2537 คณะทำงานประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องดังนี้ นายอำเภออุ่นผาง ผู้แทนกรุมป่าไม้จากส่วนกลาง หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ่นผาง ผู้ประกอบการ สมาชิกมรรสส่งเสริมการท่องเที่ยว

และอนุรักษ์อุ่มผาง ผู้แทนตำรวจท่องเที่ยว และ ผู้แทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.) ทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น โดยจัดการประชุมเพื่อกำหนดมาตรการเตรียมรับปีญหาที่จะเกิดขึ้นในฤดูกาลท่องเที่ยว โดยมุ่งเป้าเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติตามแนวทางของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยหน่วยงานทุกฝ่ายร่วมมือกัน มาตรการที่คณาจะทำงานได้กำหนดขึ้นมีดังนี้

มาตรการที่ 1.1 การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับการรองรับของพื้นที่ จึงได้กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปพักแรมในเขตพักผ่อนน้ำตกป่าอุ่มผาง จำนวนคืนละไม่เกิน 300 คน ส่วนการเดินทางเข้าไปแบบไปเช่าเย็นกลับ อนุญาตให้เข้า-ออกในเดือนธันวาคมตามความเหมาะสม โดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้เป็นผู้ควบคุมดูแล

มาตรการที่ 1.2 นักท่องเที่ยวได้รับอนุญาตเข้าเขตพักผ่อนน้ำตกป่าอุ่มผาง เมื่อผ่านการประเมินตราข้อใบอนุญาตเข้าจากที่ทำการชุมชนส่งเสริมการท่องเที่ยวและอนุรักษ์อุ่มผาง หรือหน่วยงานเฉพาะกิจตำรวจท่องเที่ยว หรือตำรวจท้องถิ่นที่อำเภออุ่มผาง โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมา กับบริษัทนำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ที่จดทะเบียนถูกต้องตามพระราชบัญญัติ ธุรกิจนำเที่ยวและ มัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเองควรมีมัคคุเทศก์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ร่วมเดินทางไปด้วย ทั้งนี้เป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว

มาตรการที่ 1.3 เพื่อเป็นการรักษาความสะอาดในเขตพักผ่อนน้ำตกป่าอุ่มผาง ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวจะต้องนำเศษขยะและสัมภาระออกจากพื้นที่เขตพักผ่อนน้ำตกป่า อุ่มผาง ทั้งหมด ห้ามทิ้งไว้โดยเด็ดขาด

มาตรการที่ 1.4 นักท่องเที่ยวจะต้องบริจาคเงินคนละ 10 บาท เพื่อเป็นรายได้สนับสนุนงานอนุรักษ์ธรรมชาติและตอนเห็นเจ้าหน้าที่ที่ดูแลความสะอาด เป็นการคืนกำไรให้กับสิ่งแวดล้อม

มาตรการที่ 1.5 จัดให้มีศูนย์ประสานงานที่สถานีตำรวจนครบาลอุ่มผาง ที่ทำแพ และในเขตพักผ่อนน้ำตกป่าอุ่มผาง เพื่อรักษาความปลอดภัยและความคุ้มครองให้เกิดการเอาจริงเอาจริงนักท่องเที่ยว

มาตรการที่ 1.6 ชุมชนส่งเสริมการท่องเที่ยวและอนุรักษ์อุ่มผาง ได้แต่งตั้งคณะกรรมการดูแลการบริการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ อาทิ

- ฝ่ายแพะจะควบคุมและจำกัดจำนวนการตัดไม้ไฟทำไฟของผู้ประกอบการเดลารายตาม ความเหมาะสม และจะต้องนำไฟไม้ไฟที่ล่องแล้วออกจากพื้นที่ปลายทางเพื่อนำกลับมาใช้ซ้ำภายในเวลา 7 วัน นอกจากนี้ได้วางระเบียบให้ผู้ล่องแพจะต้องสวมเสื้อชุดชีพ
- ฝ่ายรถโดยสาร ควบคุมราชการรถโดยสาร ไม่ให้อาบปริบนักท่องเที่ยว
- ฝ่ายอาหาร ควบคุมราคาและคุณภาพของอาหาร เป็นต้น

มาตรการที่ 1.7 มีการจัดระเบียบการใช้พื้นที่ให้เป็นสัดส่วนโดยแบ่งเขต (Zoning) อย่างชัดเจน อาทิ บริเวณการเดินที่พักแรม บริเวณประกอบอาหาร บริเวณที่จอดรถ

มาตรการที่ 1.8 การจัดทำป้ายเดือน ป้ายสื่อความหมาย และแผ่นปลิวแจ้งจ่ายให้แก่ นักท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อมูลข้อควรปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยวในอุ่น旁

2. การดำเนินการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ่น旁

นอกจากการจัดตั้งคณะทำงานกำหนดมาตรการและร่วมกันดำเนินตามมาตรการเพื่อ แก้ไขปัญหาจากการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.)ร่วมกับกรมป่าไม้ และอำเภอ อุ่น旁 ได้จัดทำแผนส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวอ่ำเภออุ่น旁 โดยมีชั้นมรมส่งเสริมการ ท่องเที่ยวและอนุรักษ์อุ่น旁เป็นหน่วยงานสนับสนุน รวม 7 แผน 13 โครงการ เริ่มดำเนินการใน พื้นที่อ่ำเภออุ่น旁ตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. 2538 จนถึงปีจุบัน โดยใช้งบประมาณของการท่อง เที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ประมาณ 900,000 บาท และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กรมส่งเสริมการเกษตรประมาณ 100,000 บาท รวมใช้งบประมาณทั้งสิ้น 1,000,000 บาท

2.1 แผนรณรงค์มวลชน

2.1.1 โครงการสัมมนาเพื่อกำหนด “ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว อ่ำเภออุ่น旁” จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2538 เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน และสื่อมวลชน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งในส่วนของการแก้ไข ปัญหา การวางแผนส่งเสริมและพัฒนาสร้างแนวความคิดร่วมกันที่จะผลักดันให้อุ่น旁เป็นพื้นที่ตัว อย่างสำหรับ “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”

2.1.2 โครงการประชุมรณรงค์ประชาชนและผู้นำชุมชนชาวอุ่น旁 และ จัดกิจกรรมรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อม ด้วยการปลูกไม้ท้องถิ่น จัดขึ้นเมื่อวันที่ 29-31 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยว และกระตุ้นให้ประชาชนชาวอุ่น旁เกิดความ รัก ห่วงใย และตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของมรดกทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถี ชีวิตของคนเอง

2.1.3 โครงการอบรมชาวเขาที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยว จัดขึ้นเมื่อ วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยว กระตุ้นให้ชาวเขาช่วยกัน อนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่ดีของหมู่บ้าน ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวทั่วไปอย่าง ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว อีกทั้งให้แนวคิดในการนำผลิตภัณฑ์ชาวเขามาจำหน่ายเป็นสินค้าที่ระลึก

2.2 แผนการพัฒนาบุคลากร

2.2.1 โครงการอบรมยุวอาสาสมัครช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว จัดขึ้นเมื่อวันที่ 22-23 มีนาคม พ.ศ. 2538 เพื่อให้ความรู้ในเรื่องทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่น การเป็นเจ้าของบ้านที่ดี การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และช่วยดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

2.2.2 โครงการอบรมพนักงานด่อแพ ความชำรุด พนักงานขับรถสองแถว และอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว จัดขึ้นเมื่อ 14 ตุลาคม – 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 (ช่วงก่อนฤดูหนาว) เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาการบริการ การอนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนช่วยแนะนำนักท่องเที่ยวให้ “ท่องเที่ยวอย่างรู้ค่า รู้รักษาสิ่งแวดล้อม”

2.2.3 โครงการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่มัคคุเทศก์ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 5-11 สิงหาคม พ.ศ. 2540 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่มัคคุเทศก์ ให้ทราบถึงสถานการ์ปัจจุบันของการท่องเที่ยวทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับสากล ตลอดจนเพื่อให้ช่วยแนะนำนักท่องเที่ยว

2.3 แผนการส่งเสริมอาชีพหัตถกรรม

2.3.1 โครงการส่งเสริมสินค้าของฝากสำหรับนักท่องเที่ยว ได้รับการสนับสนุนจากการส่งเสริมการเกษตรจัดอบรมกลุ่มแม่บ้านในการดูแลอาหารและประรูปผลิตภัณฑ์เกษตรเป็นสินค้าของฝากจัดจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว จัดขึ้นเมื่อวันที่ 22-26 มกราคม พ.ศ. 2539 เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพ กระจายรายได้ให้ประชาชนชาวอุ่มผาง และเพื่อผลิตสินค้าของฝากของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว

2.3.2 โครงการส่งเสริมสินค้าที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว ได้รับการสนับสนุนจากการส่งเสริมอุตสาหกรรม จัดฝึกอบรมการทำผลิตภัณฑ์จากเชือกกล้ายและจากเปลือกข้าวโพดเป็นของที่ระลึกจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว จัดขึ้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ – 15 มีนาคม พ.ศ. 2540 เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพและกระจายรายได้ให้ประชาชนชาวอุ่มผาง และเพื่อผลิตสินค้าของฝากของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว

2.4 แผนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

2.4.1 โครงการอนุรักษ์บ้านเก่า บ้านโบราณ จัดขึ้นเมื่อ กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2541 เพื่อรับรองค่าใช้จ่ายให้ประชาชนชาวอุ่มผางได้ตระหนักรู้ในคุณค่าและความสำคัญของบ้านเก่า บ้านโบราณ ดูแลรักษาให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนท้องถิ่น เพื่อคงบรรยາกาศของสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอันดงามของอุ่มผางให้คงอยู่ต่อไป

2.5 แผนการยกระดับมาตรฐานที่พักราคาประหยัด

2.5.1 โครงการพัฒนาที่พักเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอุ่มผาง จัดขึ้นเมื่อ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2539 เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจด้านที่พักเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการพัฒนาปรับปรุงที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมโดยเน้น “การประหยัดพลังงานและรักษามาตรฐานสิ่งแวดล้อม”

2.6 แผนการส่งเสริมทางการตลาด

2.6.1 โครงการผู้นำประกอบการศึกษาดูงานในเทศบาลท่องเที่ยวนานาชาติ (International Travel Show : ITS) ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 เพื่อให้ผู้ประกอบการ ได้รู้และเข้าใจวิธีการส่งเสริมการขายอย่างเป็นระบบในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว เป็นแนวทางในการยกระดับมาตรฐานการประกอบธุรกิจ ทั้งในด้านการส่งเสริมการตลาดและบริการในอนาคต

2.6.2 โครงการจัดนำที่ยว “ธรรมชาติสัญจร” สู่อุ่มผางกับตัวแทนบริษัทนำที่ยว และเข้าร่วมโครงการสัมนาเรื่อง “พิชทางการพัฒนา การท่องเที่ยวอาเภออุ่มผาง” จัดขึ้น เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2538 เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการนำที่ยวในประเทศไทยและผู้ประกอบการในท้องถิ่น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนการขาย ตลอดจนให้ผู้ประกอบการได้รับความรู้ ความเข้าใจและเป็นแนวร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ่มผาง

2.7 แผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

2.7.1 โครงการนำสื่อมวลชนไปชมแหล่งท่องเที่ยวอุ่มผางด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2538 และ วันที่ 10-12 ธันวาคม พ.ศ. 2539

2.7.2 โครงการนำนักจัดรายการวิทยุไปชมแหล่งท่องเที่ยวในอุ่มผาง ด้วยการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จัดขึ้นเมื่อ 18-22 กุมภาพันธ์ 2540 เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อควรปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยวอุ่มผาง และเผยแพร่ข้อมูลอุ่มผางในฐานะแหล่งท่องเที่ยวตัวอย่างสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไปยังนักท่องเที่ยวและสาธารณชนทั่วไป เพื่อให้ผู้ที่จะมาเยือนสามารถวางแผนการเดินทางล่วงหน้า

3. การจัดทำสื่อความหมายธรรมชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภออุ่มผาง

จัดทำคู่มือท่องเที่ยวในอำเภออุ่มผาง จังหวัดตาก ซึ่งจะมีเนื้อหาอกรความเป็นมาให้ความรู้ทางภูมิศาสตร์ สภาพป่าไม้ สัตว์ป่า แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เส้นทางล่องแม่น้ำ แม่กลอง และข้อปฏิบัติในการเดินทางท่องเที่ยวในอุ่มผาง เป็นต้น จัดทำเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แจกจ่ายไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ อย่างยิ่งผู้ประกอบการนำที่ยวในท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการนำที่ยวและเผยแพร่ไปยังนักท่องเที่ยว คู่มือดังกล่าวจะสร้างความรู้ ความเข้าใจ

ให้กับนักท่องเที่ยวในเรื่องสภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศ ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับทั้งความเพลิดเพลิน และความรู้ในระหว่างการท่องเที่ยว ตลอดจนช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4.3.3 วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอำเภอชุมพัง จังหวัดตาก

SWOT ANALYSIS เป็นการวิเคราะห์ใน 4 ด้านตามดังนี้ คือ

1. จุดแข็ง (Strengths :S)
2. จุดอ่อน (Weaknesses :W)
3. โอกาส (Opportunities :O)
4. อุปสรรค (Threats :T)

1. จุดแข็ง (Strengths)

อำเภอชุมพัง จังหวัดตาก มีจุดแข็งในด้านของการท่องเที่ยวอยู่หลายประการ คือ

- มีสถานที่ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากและมีธรรมชาติที่สวยงาม เช่น น้ำตกทีคลอซู เป็น น้ำตกที่สวยงามติดอันดับหนึ่งในท gek ของโลก(สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เอก 4, 2543) น้ำตกทีถอย掉 น้ำตกเชปละ น้ำตกทีถอยเร ดอยหัวหมด ถ้ำตะโล๊ะบี
- มีวัฒนธรรมที่โศกเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น บ้านโบราณ (เป็นบ้านของชนพื้นเมือง โบราณของท้องถิ่นซึ่งแต่เดิมเป็นชนกะเหรี่ยงทั้งหมด) บ้านกะเหรี่ยงทิโพธิ และบ้านกะเหรี่ยงญาญีเดตองคุ

- มีบริษัทธุรกิจนำเที่ยวและธุรกิจสถานที่พักจำนวนมากที่จัดบริการนำเที่ยวใน อำเภอชุมพัง จังหวัดตาก

- รัฐบาลให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างดี

- อัชยาศัยไมตรีที่เป็นมิตรของคนในท้องถิ่นในการต้อนรับนักท่องเที่ยว จากจุดแข็งดังกล่าว ประกอบกับความร่วมมือร่วมใจของทางภาครัฐและเอกชนทำให้ อำเภอชุมพัง ได้รับรางวัลนานาชาติ (พาต้าโกลด์ อวอร์ด 1998) ประเภทโครงการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ดีเด่น ของสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และ อนซีเยนต้า อวอร์ด 1999 ประเภทอนุรักษ์ดีเด่น ของสมาคมการท่องเที่ยวอาเซียน

2. จุดอ่อน (Weaknesses)

อำเภออุ่มผาง จังหวัดตาก มีจุดอ่อนทางด้านการท่องเที่ยวในด้านต่อไปนี้

- สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคยังไม่น่าเท่าที่ควร

- จากการที่การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของอำเภออุ่มผาง จังหวัดตาก ที่ผ่านมา พนว่าอุดถารกรรมการท่องเที่ยวขยายตัวอย่างมาก มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ต่างเดินทางเข้ามาอย่างต่อเนื่อง จากสถิติพบว่าในบางปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 50 ต่อปี (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือเขต 4 : ยอดสะสมจากปี พ.ศ. 2534-2537) ทำให้แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งทรุดโทรมลงไป

- ปัญหาความไม่เข้าใจของประชาชนบางกลุ่มที่พยาบາมเสนอสินค้าและบริการที่ไม่มีคุณภาพต่อนักท่องเที่ยว การหลอกลวงนักท่องเที่ยวจนก่อให้เกิดภาพลักษณ์ในทางลบ

- ปัญหาการถ่ายเททางวัฒนธรรม เมื่อนักท่องเที่ยวและประชาชนภายนอกเดินทางเข้ามายังอำเภออุ่มผางมากขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมตามมา วิถีชีวิตของชนจะเริ่งรีบเปลี่ยนแปลงมากล้ำยประชานพื้นฐานมากขึ้น

3. โอกาส (Opportunities)

- ในภาวะการณ์ที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวลงหลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเช่นนี้ ทำให้สินค้าและบริการจากประเทศไทยมีราคาถูกลงในสายตาของชาวต่างประเทศ ให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางมาเยือนประเทศไทยมากขึ้น สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยก็ลดการเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ กลับมาเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยเองมากขึ้น

4. อุปสรรค (Threats)

อุปสรรคในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของไทยที่ผ่านมา ได้แก่

- กฏหมายในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวบางฉบับยังล่าช้าไม่ทันต่อเหตุการณ์ และเนื่องจากการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวต้องเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายฝ่าย ความล่าช้าในการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการก็นับได้ว่าเป็นอุปสรรคสำคัญ

- ของกางลังษณ์ในด้านลบภาพลักษณ์เกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีเขตแดนติดต่อกับสภาพเมียนมาร์และมักเกิดปัญหาการสู้รบทองประเทศเพื่อนบ้านกับชนกลุ่มน้อย